

ZRZESZENIE ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH ENERGETYKÓW

00-628 Warszawa
ul. Marszałkowska 21/25 lok. 76

Tel. (22) 875-94-88
Tel. Fax. (22) 875-95-14
e-mail: zzze@zzze.pl
www.zzze.pl

BANK PEKAO S.A. o/Warszawa

90 1240 5963 1111 0000 4797 4625

NIP: 525-21-90-391
REGON: 016443179
KRS 123596

Warszawa 28.02.2020 r.
ZZZE/3/20

**Sz. P.
Andrzej Duda
Prezydent RP**

CO DALEJ Z POLSKĄ ENERGETYKĄ – OCENA OSTATNICH PIĘCIU LAT FUNKCJONOWANIA BRANŻY.

WEZWANIE DO PUBLICZNEJ DEBATY O POLSKIEJ ENERGETYCE

Szanowny Panie Prezydencie!

Rok 2020 jest piątym rokiem rządów obecnej Koalicji - także w polskiej Energetyce. Rządowe media zapewniają o maksymalnie prospołecznej postawie obecnego Rządu, czego dowodem mają być m.in. programy społeczne czy jednorazowe wypłaty świadczeń.

Można spytać, czy taka postawa związana głównie z rozdawnictwem budżetowych pieniędzy przy okazji kolejnych wyborów (co może wyglądać na kupowanie głosów wyborców za państwowe pieniądze) idzie w parze z faktyczną, pro pracowniczą czy prospołeczną postawą ministerstw czy pracodawców w przedsiębiorstwach energetycznych? Po pięciu latach rządów obecnej Koalicji można podjąć próbę weryfikacji tej postawy.

Centrale związkowe nie są uprawnione do dokonywania ocen decyzji gospodarczych. Jednak zdecydowanie posiadają to uprawnienie, kiedy rzecz dotyczy skutków społecznych wynikających z powyższych decyzji.

Podsumować należy te dziedziny polskiej energetyki, które związane są z prawem pracy, działalnością związkową i uprawnieniami pracowniczymi. **Zrzeszenie Związków Zawodowych Energetyków wzywa Rząd, Centrale związkowe oraz Pracodawców do debaty o polskiej Energetyce.** Proponujemy by przedmiotem debaty stały się poniższe tematy.

- Energetyczne branżowe oraz powszechne prawo pracy – umowy społeczne i PUZP dla energetyki, ustawy, w tym o związkach zawodowych i sporach zbiorowych.
- Wynagrodzenia i zabezpieczenie socjalne w Energetyce.
- Dialog społeczny w Grupach Energetycznych.
- Perspektywy polskiej branży energetycznej.

- 1. Branżowe prawo pracy – umowy społeczne. Koniec gwarancji zatrudnienia.** Lata 2007-2017 to powszechne obowiązywanie zbliżonych w treści umów społecznych, zawierających tzw. „gwarancje zatrudnienia” rozumiane, jako wysokie odprawy pieniężne, wypłacane w przypadku zwolnienia pracownika z przyczyn leżących po stronie pracodawcy. Umowy społeczne wygasły już pod rządem obecnej Koalicji. Po 2017 roku tylko w jednej Grupie energetycznej udało się przywrócić realne gwarancje zatrudnienia w postaci wysokich odpraw w przypadku zwolnienia pracownika z przyczyn leżących po stronie pracodawcy. Pozostałe grupy mogą wyłącznie o tym pomarzyć.

Pomimo wniosków Zrzeszenia, Rząd RP nie zadbał o ujednolicenie uprawnień polskich energetyków. Jest to wyraźny regres w stosunku do lat 2007 -2017.
- 2. Branżowe prawo pracy – Upadek Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy.** Do 2015 roku obowiązywał Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla branży energetycznej. Do upadku starego PUZP doprowadziła jeszcze Koalicja PO-PSL. Strona rządowa odradzającego się po 2015 roku dialogu społecznego, zapewniała jednak szybkie przywrócenie PUZP dla Energetyki. Platformą rozmów miał być Zespół Trójstronny ds. Branży Energetycznej. Centrale związkowe spotkało jednak ogromne rozczarowanie. W latach 2015 -2017 na palcach jednej ręki można policzyć posiedzenia Zespołu Trójstronnego... Tylko mobilizacja części Central związkowych oraz zawiązanie się Komitetu strajkowego doprowadziło do reaktywowania w 2018 r. i 2019 r. działalności Zespołu oraz podjęcia prób utworzenia Związku pracodawców – przyszłej strony PUZP. Niestety od ostatnich wyborów parlamentarnych Zespół nie zebrał się ani razu, a rejestracja Związku pracodawców utknęła w sądzie z przyczyn leżących po stronie wnioskodawcy. Każda aktywność ministerstw w dialogu z częścią Central związkowych wymaga wielokrotnych pism i ponagleń. Odpowiedzi, które Centrale związkowe otrzymują są lakoniczne i pozbawione treści. **Sumując – w zakresie branżowego prawa pracy ministerstwom (energii i aktywów państwowych) należy wystawić ocenę zdecydowanie negatywną i to w porównaniu z okresem do 2015 r., w którym branża energetyczna miała w miarę jednolite umowy społeczne i funkcjonujące branżowe prawo pracy.**
- 3. Powszechne prawo pracy – postępująca liberalizacja.** Wszyscy pamiętamy sejmowe projekty kodeksów pracy i zbiorowego prawa pracy. Tylko dzięki zapobiegliwości Zrzeszenia obydwie te projekty nie popsuły do reszty prawa powszechnego. Niestety, przy biernej postawie części Central związkowych, w Zespole ds. prawa pracy przeforsowano inne niekorzystnie zmiany w prawie, a mianowicie powszechne ograniczenia w obowiązkach pracodawcy w zakresie regulaminów pracy czy zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Zmieniono ustawę o związkach zawodowych uderzając głównie w zakładowe organizacje związkowe. Wprowadzono liczne kontrole sądowe działalności związkowej. W chwili obecnej trwają prace nad ograniczeniem wejścia związkowców na teren zakładu pracy. Próbuje się także ograniczyć związkowe prawo do sporu zbiorowego. **Do 2015 roku liberalna koalicja rządowa prowadziła otwartą wojnę ze związkami zawodowymi. Dzięki wspólnej postawie Ruchu związkowego skończyło**

się jednak na groźbach. Obecna Koalicja skorzystała z projektów poprzedników i przeprowadziła niekorzystne dla pracowników i ruchu związkowego zmiany - paradoksalnie przy milczącej postawie czy nawet poparciu części Central związkowych.

4. **Wynagrodzenia i zabezpieczenie socjalne w energetyce – spokój nie popłaca.** Płace w Energetyce nie rosły w omawianym okresie w efektywny sposób. Przyczynił się do tego w szczególności uwiąd Zespołu Trójstronnego, o którym pisałem powyżej. Zabrakło platformy stopnia krajowego, na której można rozmawiać o płacach w Energetyce. W grupach energetycznych rozmowy odbywają się bez udziału ministrów. Nie ma zatem odpowiedniego elementu nacisku, jaki miałby miejsce w Zespole Trójstronnym. Dla porównania można przywołać przykład branży górniczej. Posłuch jaki daje Minister Aktywów Państwowych górnicy Centralom związkowym jest godny podziwu. **Co musi zrobić branża energetyczna by z jednej strony zaprzestać finansowania różnych rządowych pomysłów (m.in. dopłaty do górnictwa) i skupić się na finansowaniu własnego rozwoju i jednocześnie być słuchanym partnerem w dialogu o płacach pracowniczych. Czy pożądane efekty z każdym polskim rządem można osiągnąć wyłącznie przy pomocy głośnych manifestacji w Warszawie?**

5. **Dialog społeczny w Grupach Energetycznych – związki równe i równiejsze.** Do 2015 roku dialog społeczny i sytuacja związków zawodowych w grupach był zawsze przedmiotem posiedzeń Zespołu Trójstronnego ds. Branży Energetycznej. Jak już wspomniałem, do 2017 roku nie było jednak okazji do rozmów na te tematy gdyż Zespół nie był zwoływany. Dopiero Zespoły z lat 2018 i 2019 pokazały dziwną w stosunku do całego trzydziestolecia wolnych związków zawodowych i dialogu społecznego, praktykę dzielenia w Energetyce związków zawodowych, na te „jedynie słuszne”, których zarządy grup energetycznych i ministrowie darzą sympatią i przywilejami oraz związki, które są wykluczane z dialogu społecznego. Szczególnie jaskrawym przykładem jest ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A. oraz PGE Energia Ciepła S A, gdzie najliczniejsze i reprezentujące większość załóg związki zawodowe są szykanowane tylko dlatego, że mają inne zdanie na sprawy pracownicze niż pracodawca i współpracujące z nim centrale związkowe. W grupie PGE to część związków zawodowych postarała się, aby skutecznie wykluczyć te związki, które miały inne zdanie.
Obecna degradacja Zespołu Trójstronnego daje również inny efekt. W coraz dłuższych przerwach pomiędzy Zespołami pojawiają się informacje o spotkaniach na szczeblu ministerialnym z przewodniczącymi jednej z Central związkowych. Oczywiście ze spotkań tych nic dla Energetyki nie wynika poza kopią starego PUZP rzekomo gotową do podpisu przez ministra. **Takie działania dają obraz drzwi ministerialnych, otwartych wyłącznie dla jednej Centrali związkowej, zapewne pod warunkiem tonowania nastrojów społecznych i łagodzenia niezadowolenia w załogach pracowniczych. Pozostałe Centrale, których przewodniczący nie fotografują się w uściskach z Panem Premierem muszą cierpliwie czekać na Zespół Trójstronny, który nie wiadomo kiedy się odbędzie.**

6. **Perspektywy polskiej branży energetycznej – niepewna przyszłość branży.**

W latach 2003 -2019 polska energetyka uległa konsolidacji w cztery Grupy energetyczne. Po 2015 roku w ręce Skarbu państwa wróciło szereg spółek energetycznych, znajdujących się w posiadaniu koncernów francuskich czy szwedzkich. Obecnie można śmiało powiedzieć o **jednolitej polskiej branży energetycznej własnościowo zależnej od Państwa polskiego z prężnym i pluralistycznym ruchem związkowym oraz własną platformą dyskusyjną w postaci Zespołu Trójstronnego.**

Już jednak w tym roku obraz ten może ulec zmianie. Szykowane jest przejęcie jednej z czterech Grup energetycznych przez koncern paliwowy. Trudno oceniać taki alians pod kątem gospodarczym. Wiadomo jednak, że fuzje i przejęcia nigdy nie przynoszą korzyści miejscom pracy i samym pracownikom a często i przejmowanym przedsiębiorstwom. Takie działanie naruszy przede wszystkim jedność polskiej Energetyki. ENERGA może podzielić los Elektrowni Warszawskich i rozpląnąć się w innych, nieenergetycznych branżach, a z czterech grup energetycznych pozostaną trzy. O to wszystko, poprzez przedstawicieli organizacji członkowskich wielokrotnie pytaliśmy zarówno zarządy Grupy energetycznej jak i paliwowej a także ministerstwo. Do dziś nie otrzymaliśmy rzeczowej odpowiedzi. Wokół tej sprawy, pomimo jej rangi także nic się nie dzieje w sferze dialogu społecznego. Nikt nikogo o niczym nie informuje i nic nie jest konsultowane.

SUMUJĄC

Z powyższego wynika, że sytuacja w polskiej Energetyce daleka jest od obrazu kreowanego przez rządowe media a rzetelna debata wokół powyższych spraw wydaje się konieczna.

Z poważaniem:

ZRZESZENIE
Związków Zawodowych Energetyków
PRZEWODNICZĄCY
Jerzy Wiertelak

Otrzymują:

1. Premier RP
2. Marszałek Sejmu RP
3. Marszałek Senatu RP
4. Ministerstwo Aktywów Państwowych
5. Ministerstwo RPiPS
6. Kluby parlamentarne
7. Zarządy PGE S.A., TAURON PE S.A., ENERGA S.A., ENEA S.A.,
8. Rada Dialogu Społecznego
9. OPZZ
10. Media
11. Zespół Trójstronny ds. Branży Energetycznej
12. Centrale Związkowe branży energetycznej
13. ZZZE a/a